

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ»**

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО
ПРОЄКТУВАННЯ
ТА ВПРОВАДЖЕННЯ АДАПТИВНОЇ
СИСТЕМИ ЗЕМЛЕРОБСТВА
для сільськогосподарських підприємств
і фермерських господарств
лісостепової зони України**

Чабани – 2024

УДК 631.82:631.58

Н 34

*Рекомендовано до друку Вченою радою ННЦ «ІЗ НААН»
(протокол № 10 від 1 листопада 2023 р.)*

Автори: Л.П. Коломієць, І.П. Шевченко, В.М. Повидало, В.М. Штакал, О.М. Терещенко, М.І. Шквир

Рецензенти: *О.С. Дем'янюк* – доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН, заступник директора з наукової роботи Інституту агроєкології і природокористування НААН;
В.Г. Кургак – доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН, головний науковий співробітник відділу кормовиробництва ННЦ «ІЗ НААН»

Н 34 **Науково-практичні рекомендації щодо проєктування та впровадження адаптивної системи землеробства для сільськогосподарських підприємств і фермерських господарств лісостепової зони України / Коломієць Л.П., Шевченко І.П., Повидало В.М. та ін. – Київ, ННЦ «ІАЕ» 2024. – 40 с.**

Висвітлено наукове обґрунтування організації території сільськогосподарських підприємств та фермерських господарств із метою проєктування та впровадження адаптивної системи землеробства на засадах еколого-економічної оптимізації землекористування, раціонального використання і охорони земель сільськогосподарського призначення.

Розкрито зміст і порядок техніко-економічних обґрунтувань організації використання й охорони земель, впорядкування існуючих землеволодінь і землекористувань та створення нових у контексті трансформації земельних відносин.

Науково-практичні рекомендації призначені для фахівців державних установ, які відповідають за формування державної політики у галузі охорони і раціонального використання земель, науковців земельпорядної служби системи Держгеокадастру, землевласників і землекористувачів, керівників сільськогосподарських підприємств.

УДК 631.82:631.58

© ННЦ «ІЗ НААН», 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1. АДАПТИВНА СИСТЕМА ЗЕМЛЕРОБСТВА	7
1.1. Поняття адаптивної системи землеробства	7
1.2. Складові елементи адаптивної системи землеробства.....	8
2. ПРОЄКТУВАННЯ АДАПТИВНОЇ СИСТЕМИ ЗЕМЛЕРОБСТВА.....	10
2.1. Диференційний розподіл орних земель на еколого-технологічні типи	11
2.2. Адаптивна організація території землекористування.....	12
2.3. Меліоративні протиерозійні заходи	13
2.3.1. Культуртехнічні меліоративні заходи на еродованих землях (залуження)	13
2.3.2. Агролісотехнічна меліорація земель.....	14
2.3.3. Гідротехнічна меліорація	16
2.3.4. Хімічна меліорація земель	18
2.4. Оптимізація структури посівних площ	20
2.4.1 Схеми чергування культур у сівозміні.....	20
2.4.2. Розробка планів переходу до запроектованих сівозмін	23
2.4.3. Способи і засоби досягнення позитивного балансу гумусу та поживних речовин у ґрунті	24
2.5. Ґрунтозахисні технології вирощування сільськогосподарських культур	28
2.6. Визначення допустимої норми ерозії на запроектованих полях сівозмін з урахуванням протиерозійних заходів	30
2.7. Боротьба з бур'янами на полях	31

2.8. Боротьба з хворобами та шкідниками рослин.....	34
3. ВПРОВАДЖЕННЯ АДАПТИВНОЇ СИСТЕМИ ЗЕМЛЕРОБСТВА.....	36
3.1. Перенесення на місцевість проекту адаптивної системи землеробства.....	36
3.2. Освоєння адаптивної системи землеробства.....	36
Список використаних джерел.....	38